

COMUNICAT

al Consiliului Superior al Procurorilor din Republica Moldova

Subiect: îngrijorări ce țin de independența procurorilor din Republica Moldova în contextul implementării reformelor ce țin de sectorul Justiției anunțate de autoritățile executive naționale

Prezentul demers se înaintează în considerarea rolului deosebit al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni de promovare a valorilor statului de drept, în special prin monitorizarea aspectelor ce țin de statutul procurorilor, cu înaintarea apelului de a fi analizată compatibilitatea modificărilor legislative propuse de Ministerul Justiției din Republica Moldova, ce se referă la evaluarea procurorilor, cu standardele europene de specialitate.

Aducem la cunoștința Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni că la data de 28.08.2019 Ministerul Justiției din Republica Moldova a demarat un amplu proces de reformă în sectorul Justiției, iar mai multe măsuri din acestea vizează nemijlocit activitatea Procuraturii.

În contextul reformelor anunțate, la data de 16.09.2019 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr.128 pentru modificarea Legii cu privire la Procuratură, care a adus schimbări substanțiale în mecanismul de selecție a Procurorului General, au fost introduse temeuri noi de eliberare din funcție a Procurorului General și a fost redimensionată componența Consiliului Superior al Procurorilor.

Această lege de modificare a Legii cu privire la Procuratură a fost adoptată într-un regim de urgență nejustificată, creând percepția că era urmărit scopul instituirii unui control politic asupra activității sistemului Procuraturii. La acel moment era numit deja în funcție un Procuror General interimar, desemnat de Președintele țării la propunerea Parlamentului Republicii Moldova, iar Consiliul Superior al Procurorilor demarase concursul pentru selecția candidatului la funcția de Procuror General în condițiile legii, de aceea urgența cu care s-a acționat la adoptarea modificărilor rămâne neînțeleasă.

După aceste modificări, a fost diminuat substanțial aportul Consiliului Superior al Procurorilor la procedura de selecție a candidatului pentru funcția de Procuror General, iar rolul său a devenit doar unul de investitură, deoarece ponderea decisivă a revenit ministrului justiției, care creează o comisie de preselecție pentru evaluarea persoanelor care aplică pentru mandatul de Procuror General.

Este îngrijorător faptul că rolul ministrului justiției are o semnificație triplu extinsă în exercițiul de selectare a candidatului la funcția de Procuror General – a) selectează membrii comisiei; b) participă și prezidează activitatea comisiei și c) participă în calitate de membru din oficiu, cu drept de vot, la lucrările Consiliului Superior al Procurorilor. Respectiv, este disproporționată influența exercitată de puterea executivă în procedura de selecție a persoanei pentru funcția de Procuror General.

Totodată, prin Legea nr.128 din 16.09.2019 a fost sistat concursul care era demarat deja, în conformitate cu prevederile legale, de Consiliul Superior al Procurorilor pentru selecția candidatului la funcția de Procuror General, fiind schimbate în mod radical regulile de realizare a acestui exercițiu important chiar în timpul desfășurării lui.

Un alt motiv de îngrijorare îl constituie Proiectul Legii cu privire la reformarea Curții Supreme de Justiție și organelor Procuraturii (în continuare - Proiect), care cuprinde aspecte importante ce țin de statutul procurorilor, elaborat de Ministerul Justiției din Republica Moldova.

Vom nota că Ministerul Justiției nu a solicitat, în mod oficial, o opinie de la Consiliul Superior al Procurorilor pe marginea acestui proiect de lege, dar acesta a fost anunțat pentru dezbateri publice și, în așa mod, instituția a avut posibilitatea să se documenteze cu conținutul său.

Interesul nostru de a analiza acest Proiect rezidă din prevederile Constituției Republicii Moldova, care stabilește că Consiliul Superior al Procurorilor, este ”garantul independenței și imparțialității procurorilor”, atribuții care îi conferă o misiune complexă să identifice cele mai bune soluții pentru a asigura exercitarea de către procurori a funcțiilor sale în interesul cetățenilor.

Urmare a analizelor făcute, Consiliul Superior al Procurorilor a elucidat mai multe îngrijorări, care au fost expuse în avizul elaborat cu acest prilej.

Vom nota că proiectul la care facem referință nu a fost bazat pe un studiu analitic comprehensiv, din care să rezulte clar care sunt concret problemele identificate, care sunt prioritățile și soluțiile eficiente pentru depășirea dificultăților.

În opinia noastră, pentru a asigura claritatea, previzibilitatea și eficiența măsurilor propuse de autorii Proiectului, toate domeniile de intervenție care au fost combinate în acest Proiect urmează să se regăsească în acte normative distincte.

Proiectul își propune să reglementeze procedura de evaluare de excepție a procurorilor și a judecătorilor, însă etapele acesteia sunt expuse vag și superficial.

Caracterul deosebit al procedurilor de "vetting" necesită o atenție sporită, deoarece în lipsa unor garanții proporționale și suficient de puternice, acestea prezintă riscul unor abuzuri la efectuarea verificărilor în privința procurorilor.

De asemenea, îngrijorarea noastră este că prin inversarea sarcinii probei se aduce atingere principiului prezumției nevinovăției, care este un element fundamental al procesului echitabil și unul dintre pilonii statului de drept.

Conceptul de contestare a rapoartelor de evaluare instituit de prezentul Proiect, nu respectă exigențele dreptului la un recurs efectiv, așa după cum prevede Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și după cum este consfințit în avizele de specialitate.

Pe cale de consecință, considerăm necesară revizuirea abordărilor conceptuale cu care operează Proiectul, pentru a asigura alinierea acestora celor mai înalte standarde de legalitate.

Noi conștientizăm că un corp de procurori independenți, integri și responsabili sunt elementul-cheie în asigurarea deplină a funcționării statului de drept și a garanțiilor procesului echitabil.

În egală măsură, înțelegem provocările profesionale cu care se confruntă sistemul judiciar în general și susținem necesitățile ajustării cadrului normativ național la obiectivele reformelor de îmbunătățire a funcționării organelor Procuraturii.

Totuși optăm pentru ca toate reformele să se realizeze într-un cadru de legalitate, cu asigurarea principiului separării puterilor în stat, bazat pe un dialog corect și respect reciproc, astfel încât societatea să aibă încrederea că toate măsurile întreprinse au obiective de bună-credință.

Având în vedere argumentele expuse, ținând cont de faptul că asigurarea independenței procurorilor este garanția unei justiții eficiente pentru cetățeni, Consiliul Superior al Procurorilor intervine cu prezenta adresare pentru ca Consiliul Consultativ al Procurorilor Europeni să își exprime poziția cu privire la situația independenței procurorilor din Republica Moldova în raport cu modificările legislative operate la Legea cu privire la Procuratură și, de asemenea, în raport cu Proiectul de lege cu privire la reformarea Curții Supreme de Justiție și organelor Procuraturii.

Pentru noi este deosebit de importantă opinia Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni în considerarea rolului ce îi revine acestui mecanism de specialitate, deoarece ne dorim ca toate reformele ce țin de sistemul Procuraturii să fie expresia celor mai înalte standarde ale statului de drept și să răspundă așteptărilor societății cu privire la calitatea actului de justiție.

Vă rugăm să găsiți, atașate la prezenta scrisoare, Opinia completă a Consiliului Superior al Procurorilor cu privire la Proiectul Legii cu privire la reformarea Curții Supreme de Justiție și organelor Procuraturii, textul nemijlocit al Proiectului, textul Legii nr.128.

Cu respect,

**Președinte al Consiliului
Superior al Procurorilor**

semnat

Angela MOTUZOC